

PRIKAZ KNJIGE

METODIKA NASTAVE MUZIČKE KULTURE U RAZREDNOJ NASTAVI

Autora mr Suzane Kusovac

Izdavač: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Istočno Sarajevo, 2011.

Novo djelo doc. mr Suzane Kusovac pod nazivom „*METODIKA NASTAVE MUZIČKE KULTURE U RAZREDNOJ NASTAVI*“ vrijedan je i koristan sveučilišni udžbenik, koji zaslužuje pažnju svih onih koji su privrženi metodici i metodološkom istraživanju.

Udžbenik je izgrađen prvenstveno kao priručnik koji ima za cilj da studentima, budućim i sadašnjim profesorima razredne nastave olakša izvođenje nastave muzičke kulture. On će poslužiti i pomoći studentima muzičkih akademija tokom izučavanja, ali i praktične realizacije časa za nastavni predmet Metodika nastave muzičke kulture.

Udžbenik „*Metodika nastave muzičke kulture u razrednoj nastavi*“ po svome sadržaju (obima 193 strane) i građi je jasan, pregledan i zanimljiv. Nastao je sa ciljem da olakša izvođenje nastave muzičke kulture u osnovnoj školi, obuhvatajući školovanje od I do V razreda.

Iako postoje udžbenici koji su se bavili realizacijom nastave muzičke kulture, sa obrađenim metodskim postupcima, u njima ipak postoji odsustvo didaktike i kreativnosti.

Za razliku od tih ranijih udžbenika, u ovom priručniku jasno, precizno i vrlo slikovito objašnjeni su svi didaktičko–metodički postupci. Priručnik je obogaćen novim nastavnim sadržajima, idejama za kreativno osmišljen čas muzičke kulture. Specifičnost ovog priručnika leži u tome da je on nastao kao produkt dugogodišnjeg istraživanja samog autora, u kojem su obuhvaćene škole na području Republike Srpske. Još jedna od zanimljivosti je to što nas kroz priručnik vodi glavni lik – veseli slonić *Pjero Kanconjero* kroz svih pet muzičkih aktivnosti :

1. pjevanje i kucanje – kao neizostavan element za metodski postupak obrade *Muzičke brojalice*, *Obrade pjesme po sluhu* i *Obrade pjesme po notnom tekstu*;

2. igranje – metodski postupak obrade *Muzičke igre*;

3. slušanje – metodski postupak *Slušanja muzike*;

4. sviranje – na instrumentima Orfovog instrumentarija;

5. stvaranje – koje obuhvata komponovanje, tj. *melodijsku improvizaciju* na zadani tekst uz primjenu muzičkih dopunjaljki.

Autor u priručniku „*Metodika nastave muzičke kulture u razrednoj nastavi*“ se oslanja na propisan nastavni plan i program sa ciljem uvođenja kreativnih didaktičko–metodičkih postupaka. Ljepotu i privlačnost ovog priručnika predstavljaju brojne likovne ilustracije, kao i veliki broj notnih primjera brojalica, pjesmica koje su izveli, osmislili učenici ili sam autor. Pohvalno je i to da je svaka metoda jedinica ovog priručnika potkrepljena brojnim kvalitetnim i kreativno osmišljenim metodskim priprema autora ili studenata Nezavisnog univerziteta Banjaluka - studij razredne nastave, kao i većim brojem grupnih stvaralačkih radova čiji su tvorci učenici osnovnih škola Petar Petrović Njegoš – I. Sarajevo, te učenici III i IV razreda OŠ „Vuk Stefanović Karadžić“ Banjaluka.

Strukturu udžbenika, pored naslova, sadržaja, čine dvanaest temeljnih cjelina.

U prvoj cjelini pod naslovom *Ciljevi i zadaci muzičke kulture kao nastavnog predmeta* prikazane su vaspitne, obrazovne, funkcionalne i praktične funkcije predmeta, kao i mjesto muzičke kulture u nastavnom planu osnovne škole. Autor smatra da muzička kultura u razrednoj nastavi ne smije da bude sama sebi svrha, već treba da zajedno sa ostalim vaspitno – obrazovnim predmetima doprinosi svestranom razvoju djeteta.

U drugoj tematskoj cjelini *Globalno i detaljno planiranje i pripremanje u nastavi muzičke kulture* data su osnovna saznanja o izboru metoda u nastavi muzičke kulture, kao i osvrt na osnovne didaktičke i pedagoške principe. Poseban značaj u ovoj tematskoj cjelini poklonjen je organizacionoj strukturi časa, tj. dobro osmišljenoj pripremi koja je sačinjena od pravilno postavljenih zadataka. Dat je i detaljan prikaz pripreme za metodska jedinica *Obrada pjesme po sluhu – Fabrika bombona*, sa smjernicama prilikom realizacije uvodnog, centralnog i završnog dijela časa.

Treća tematska cjelina pod naslovom *Govorni ritam – Brojalice* govori o pojmu brojalice sa kojom se djeca upoznaju još u predškolskoj dobi. Izvođenjem brojalica dijete nesvjesno usvaja ritmičko–melodijske pojave, kao što su notne vrijednosti, pauze, mjere, ali i razvija sposobnost ravnomjernog izgovora teksta na zadanom tonu, što doprinosi razvoju sluha, pažnje, mišljenja i kreativnosti.

Autor je detaljno objasnio metodska postupak prilikom obrade brojalice, ali i dao veći broj prijedloga metodskog postupka za realizaciju metodske jedinice – *Muzička brojalica* u prvom, drugom i trećem razredu. Na kraju treće tematske cjeline nalaze se notni zapisi 31 brojalice, čiji su tvorci, osim autora, i učenici OŠ „Vuk St. Karadžić“ - Banjaluka i „P.P. Njegoš“ - I. Sarajevo.

U četvrtoj cjelini pod naslovom *Obrada pjesme po sluhu* autor polazi od osnovnih kriterijuma za izbor pjesme tj. da nastavnik-učitelj mora voditi računa o psihofizičkim mogućnostima učenika, kao i muzičkim zahtjevima. Pjesma mora da bude laka, melodična, pjevljiva i da ima interesantan tekst, kako bi je učenici lakše savladali. Takođe, prikazan je metodski postupak obrade pjesme po sluhu, kao i primjeri praktičnih priprema za realizaciju navedene metode jedinice.

Peta cjelina koja nosi naziv *Obrada pjesme po notnom tekstu* u sebi sadrži prijedloge (metodske pripreme) za realizaciju gore navedene metode jedinice, kao i pjesmaricu sa 28 notnih zapisa pjesmica, koje su upotpunjene likovnim ilustracijama autora i studenata NUBL-a – Odsjek razredna nastava.

U šestoj cjelini autor posebnu pažnju poklanja *Muzičkoj igri*, koja je satkana iz pjesme i plesa. Muzička igra predstavlja najdraži oblik izvođenja muzičke nastave u mlađem školskom uzrastu. Autor je prikazao sve vrste muzičkih igara koje su primjenjive u nastavi. Neizostavni su i u ovoj cjelini prijedlozi metodskih postupaka za realizaciju metode jedinice sa ukupno 14 igara koje sadrže detaljan opis i cilj igre, čime je olakšano izvođenje nastave navedene metode jedinice.

Sedma cjelina se bazira na *Slušanju i doživljavanju muzike*. Autor nam kroz ovu cjelinu ukazuje na osnovne zadatke metode jedinice, a to su razvoj muzičkih sposobnosti, sticanje osnovnih pojmova iz nastave muzičke kulture; uočavanje razlika u načinu izvođenja djela, prepoznavanje instrumenata, sastava, kao i razvoju navika kulturnog ponašanja pri slušanju muzike. Kroz postupak slušanja muzike učenici treba da se upoznaju :

1. sa elementima muzičkog djela;
2. komponentama muzičkog izraza (analiza teksta, određivanje tempa, analiza dinamike itd.);
3. sa izražajnim sredstvima u muzici.

Detaljno su razrađeni metodski postupci slušanja muzike sa likovnim doživljajem slušanog djela.

Osma cjelina pod nazivom *Rad na elementima muzičke pismenosti* obuhvata rezime najvažnijih elemenata muzičke pismenosti i prijedloge mogućeg toka rada na njihovom savladavanju. Autor polazi od osnovnog načela u oblasti muzičke pismenosti : "*Pjevaj kako je napisano i piši kao što čuješ*". Prvi element muzičke pismenosti polazi od postavke notnih vrijednosti (uvođenja četvrtina i osmina - kroz brojalice, putem ilustracija; doživljaja dvodjelnog, četvorodjelnog i trodjelnog takta; usvajanja polovina, šesnaestina), dok se drugi bazira na postavci tonskih visina (metodski postupak učenja *pjesmica modela* po sluhu, kao i slikovitom bilježenju visine tona različitim bojama).

Deveta cjelina obrađuje *Razvoj muzičkih sposobnosti*, tj. razvoj sluha. Učenik treba da kroz pjesme i primjere iz muzičke literature prepozna, nauči i usvoji jačinu, visinu, boju i trajanje tona.

U desetoj cjelini, koja nosi naziv *Dječije muziciranje*, autor nas upoznaje sa Orfovim instrumentarijom koji je namijenjen za školsko muziciranje. Izvršena je osnovna klasifikacija Orfovog instrumentarija na ritmičke i melodijske instrumente - odnosno klasifikacija na osnovu njihove građe, izgled i načina sviranja uz ilustrovane primjere svakog instrumenta. Zbog nemogućnosti nabavke Orfovog instrumentarija u svim osnovnim školama autor je ponudio prijedloge kako da učenici sami naprave pojedine instrumente ovog tipa.

Horsko muziciranje kao jedanaesta cjelina zauzima posebno mjesto u ovom udžbeniku, jer hor predstavlja najmasovniji vid kolektivnog muziciranja u osnovnoj školi sa ciljem razvijanja muzičkih sposobnosti kod učenika, kao i kolektivne odgovornosti, discipline, rada i drugarstva. Autor nam izlaže čitav proces u radu sa horom – od audicije, vježbi disanja, upjevanja, do načina organizacije horske probe. *Kanon*, kao jedan od oblika višeglasnog horskog pjevanja, zauzima posebno mjesto u ovoj cjelini. Autor nas upoznaje sa četiri vrste kanona i za svaku vrstu prilaže po jedan melodijski primjer kanona.

Dvanaesta cjelina, *Dječije stvaralaštvo u nastavi muzičke kulture*, uglavnom je zapostavljeno ili izostavljeno od strane brojnih nastavnika i učitelja. Upravo iz tog razlog ideje o ovom poglavlju nisu izostale.

Zahvaljujući ovom priručniku „*Metodika nastave muzičke kulture u razrednoj nastavi*“ mnogi studenti i učitelji razredne nastave više neće lutati prilikom realizacije metodskih postupaka i nastavnih jedinica na časovima muzičke kulture, jer on obiluje kreativnim didaktičko – metodičkim postupcima koji će služiti kao dobar izvor inspiracije u radu. Objavljivanje ovog priručnika ispunilo je veliku prazninu u muzičkim udžbenicima te vrste, i ujedno pomoglo pojašnjenju i približavanju kompleksnosti procesa nastave muzičke kulture u osnovnoj školi.

Doc. mr Nataša Kusovac

Muzička škola „Vlado Milošević“ Banjaluka